

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21.06.2006, sp. zn. 3 Tdo 687/2006, ECLI:CZ:NS:2006:3.TDO.687.2006.1

Číslo: 18/2007

Právní věta: Samotné pěstování rostliny konopí (rod Cannabis), kterou zvláštní zákon považuje za omamnou látku ve smyslu § 195 odst. 1 tr. zák., nelze zároveň ztotožňovat s pojmem „výroba“ omamné nebo psychotropní látky podle § 187 tr. zák. O výrobu (resp. některou její fázi) by mohlo jít jedině v případech, pokud by rostlina konopí byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to buď do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana), anebo k získání psychotropní látky tetrahydrokanabinolu (THC). Protože zákon požaduje, aby pachatel takovou látku vyrobil, bylo by možno případy, kdy pěstování rostliny konopí sice směřovalo k uskutečnění výroby, avšak z určitých důvodů k ní nedošlo, podle okolností posoudit jako pokus (§ 8 odst. 1 tr. zák.), eventuálně přípravu (§ 7 odst. 1 tr. zák.) trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 tr. zák. Poněvadž rostlina konopí (rod Cannabis) je již sama o sobě omamnou látkou (SEZNAM IV, příloha č. 3 zák. č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů), lze jejím neoprávněným vypěstováním (§ 24 písm. a/ citovaného zákona) pro vlastní potřebu v množství větším než malém naplnit zákonné znaky skutkové podstaty trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187a odst. 1 tr. zák. Její neoprávněné vypěstování pro jiného je pak opatřením omamné látky jinému ve smyslu tohoto zákonného znaku uvedeného v ustanovení § 187 odst. 1 tr. zák.

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 21.06.2006

Spisová značka: 3 Tdo 687/2006

Číslo rozhodnutí: 18

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Nedovolená výroba a držení omamných a psychotropních látek a jedů, Pokus trestného činu, Příprava k trestnému činu

Předpisy: § 187 odst. 1 tr. zák.

§ 7 odst. 1 tr. zák.

§ 8 odst. 1 tr. zák.

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Nejvyšší soud k dovolání obviněných M. M. a H. T. zrušil usnesení Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 1. 11. 2005, sp. zn. 10 To 374/2005, a současně Krajskému soudu v Hradci Králové přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění:

Rozsudkem Okresního soudu v Hradci Králové ze dne 20. 6. 2005, sp. zn. 5 T 117/2004, byli obvinění M. M. a H. T. uznáni vinnými trestným činem nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., který po skutkové stránce spočíval v tom, že „od přesně nezjištěné doby roku 2002 do 6. 9. 2002 v obci Č. - B., na pozemcích náležejících k domu a v prostorách domu, které společně obývali, vypěstovali 499 kusů rostlin Cannabis sativa - konopí setého, z něhož bylo možno získat nejméně 71,111 gramů suché využitelné hmoty obsahující přibližně 1,920 gramu čisté psychoaktivní látky THC, přičemž konopí seté (Cannabis sativa) je omamnou látkou zařazenou do seznamu IV podle Jednotné úmluvy o omamných látkách (vyhláška č. 47/1965 Sb.), který je přílohou č. 3 zákona č. 167/1998 Sb. o návykových látkách.“ Za tento trestný čin byl obviněný M. M. podle § 187 odst. 2 tr. zák. odsouzen k trestu odnětí svobody v trvání 2 roky. Podle § 60a odst. 1 tr. zák. ve spojení s § 58 odst. 1 tr. zák. mu byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 roky za současného vyslovení dohledu. Obviněná H. T. byla podle § 187 odst. 2 tr. zák. odsouzena k trestu odnětí svobody v trvání 2 roky a 6 měsíců. Podle § 60a odst. 1 tr. zák. ve spojení s § 58 odst. 1 tr. zák. jí byl výkon tohoto trestu podmíněně odložen na zkušební dobu v trvání 3 roky za současného vyslovení dohledu. Dále byl obviněný H. T. uložen trest propadnutí věci.

O odvoláních obou obviněných a matky obviněné H. T. rozhodl ve druhém stupni Krajský soud v Hradci Králové usnesením ze dne 1. 11. 2005, sp. zn. 10 To 374/2005, jímž tato odvolání podle § 256 tr. ř. jako nedůvodná zamítl.

Proti citovanému usnesení odvolacího soudu podali obvinění M. M. a H. T. dovolání, kterými napadli výrok o zamítnutí odvolání, a v tomto rozsahu jejich dovolání zároveň směřují i proti rozsudku soudu prvního stupně. Obviněný M. M. uplatnil dovolací důvody uvedené v ustanoveních §265b odst. 1 písm. g) a l) tr. ř. a obviněná H. T. dovolací důvody uvedené v ustanoveních § 265b odst. 1 písm. g) a k) tr. ř.

Podle názoru obviněného M. M. je skutek, jehož spácháním byl uznán vinným, popsán ve výroku rozsudku soudu prvního stupně a rozveden v jeho odůvodnění tak, že rozhodně nevykazuje všechny zákonné znaky trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., jak ho právně kvalifikovaly soudy obou stupňů. Nesprávnost jejich závěrů spatřoval dovolatel především v tom, že se soudy dostatečně nezabývaly otázkou, zda pěstování rostlin konopí lze skutečně postavit na roveň výrobě návykových látek. Podle dovolatele tyto dva pojmy zahrnují dvě naprosto rozdílné činnosti, které v podstatě nelze považovat za synonymum, neboť v samotném pěstování rostlin nelze implicitně spatřovat i záměr výroby návykových látek, tzn. vyloučit i jiné možnosti užití vypěstovaných rostlin (např. ke zdravotním účelům). V tomto směru považoval dovolatel zjištění soudů za neúplná, neboť nebyla objasněna skutečnost, zda v posuzovaném případě mělo pěstování rostlin opravdu za cíl právě a jedině výrobu omamných látek. Dovolatel zároveň vyslovil pochybnosti o tom, zda pod pojem „výroba“ uvedený v ustanovení § 187 odst. 1 tr. zák. lze podřadit pěstování, stejně jako následné sklizení a sušení konopí tak zjednodušeně, jak to v napadeném rozhodnutí učinil odvolací soud, aniž by blíže posoudil individuální skutečnosti daného případu. V uvedené souvislosti dovolatel rovněž namítl, že výše zmiňovanou odlišnost pojmů lze dovodit rovněž ze zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách, kde se pojem výroba považuje za jednu z více forem činností, které jsou zahrnuty pod ustanovení o zacházení s návykovými látkami, avšak pojem pěstování nelze v tomto výčtu objevit. To je upraveno zcela samostatně a odlišně. Při objasňování věci pak bylo zapotřebí zvážit i obsah podaného znaleckého posudku z oboru chemie, pokud jde o naměřené hodnoty psychotropních látek v nalezených rostlinách. Provedená analýza totiž podle dovolatele nevzala dostatečně v úvahu skutečnost, že obsah 9-THC v konopí velmi závisí jak na odebírané části rostliny, tak na době odběru. Odvolacímu soudu dovolatel s ohledem na namítané důvody současně vytkl, že v řízení o odvolání

neodstranil vytýkané vady, ačkoliv tak měl a mohl učinit, když naopak důvodně podané odvolání zamítl. V závěru dovolání proto navrhl, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové i další rozhodnutí na toto usnesení obsahově navazující a poté aby přikázal tomuto soudu nové projednání a rozhodnutí ve věci.

Obviněná H. T. v odůvodnění svého dovolání – shodně jako spoluobviněný M. M. – především namítla, že soudy obou stupňů se při právním posouzení skutku dostatečně nezabývaly otázkou, zda pěstování rostlin konopí lze opravdu postavit na roveň výrobě návykových látek. Právní kvalifikace skutku jako trestného činu podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. se podle dovolatelky opírá v podstatě o to, že soud mylně ztotožnil pěstování a výrobu. Tyto pojmy vyjadřují dvě naprosto rozdílné činnosti, které je sotva možno považovat za synonyma, neboť v samotném pěstování rostlin nelze spatřovat jen záměr výroby návykových látek, a jednoznačně tak vyloučit i jiné možnosti užití vypěstovaných rostlin. Výroba je přitom jednou z více forem činností, které spadají pod zacházení s návykovými látkami podle zákona č. 167/1998 Sb., přičemž mezi těmito činnostmi není uvedeno pěstování. To znamená, že pěstování nelze ztotožňovat s výrobou ani s jinou formou zacházení s návykovými látkami. Z těchto důvodů lze podle dovolatelky pochybovat o správnosti názoru odvolacího soudu, že pod pojem výroba je možno jednoznačně zahrnout pěstování, popřípadě též následné sklizení a sušení konopí. Odkaz odvolacího soudu na to, že tak činí obecná praxe soudů, se dovolatelce nejeví jako relevantní, když např. Nejvyšší soud ve svém usnesení sp. zn. [5 Tdo 1238/2003](#) uvádí, že pěstování některých rostlin není výrobou výše uvedených látek. I když se Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí výslovně nezmiňuje o konopí, je podle dovolatelky v daném kontextu zřejmé, že měl na mysli právě tuto rostlinu. Na základě této argumentace dospěla dovolatelka k jednoznačnému závěru, že pojem výroby nelze ztotožnit s pojmem pěstování, což dále znamená, že rozhodnutí soudů obou stupňů jsou založena na nesprávném právním posouzení skutku.

Dále obviněná H. T. uvedla námitky k dovolacímu důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř. a v závěru svého dovolání navrhla, aby dovolací soud zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové i další rozhodnutí na citované usnesení obsahově navazující a aby přikázal Krajskému soudu v Hradci Králové nové projednání a rozhodnutí ve věci.

K dovoláním obviněných se vyjádřila státní zástupkyně Nejvyššího státního zastupitelství, a protože se v podstatě ztotožnila s dovolacími námitkami obou obviněných, navrhla, aby Nejvyšší soud vyhověl jejich dovoláním a zrušil rozhodnutí odvolacího soudu i soudu prvního stupně a přikázal věc k novému projednání a rozhodnutí.

Nejvyšší soud po přezkoumání věci dospěl k následujícím závěrům.

V posuzovaném případě se dovolatelé měli dopustit trestného činu nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. v té podobě, že „společným jednáním neoprávněně vyrobili omamnou látku, a takový čin spáchali ve větším rozsahu.“ Předmětem přezkumu, jenž byl vymezen obsahem podaných dovolání, pak bylo posouzení otázky, zda obvinění (dovolatelé) tím, že vypěstovali v rozsudku specifikované množství rostlin *Cannabis sativa* – konopí setého, vyrobili omamnou látku ve smyslu ustanovení § 187 tr. zák. a § 195 odst. 1 tr. zák.

Nejvyšší soud považuje rozhodnutí soudů obou stupňů za správná v jejich závěrech vycházejících ze zákona č. 167/1998 Sb., o návykových látkách a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů, že totiž konopí seté (*Cannabis sativa*) je omamnou látkou ve smyslu § 187 tr. zák. Citovaný zákon lze nepochybně považovat za zvláštní zákon, který ve smyslu § 195 odst. 1 tr. zák. mj. stanoví, co se považuje za omamné látky pro účely trestního zákona. Podle § 2 písm. a) zákona č. 167/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů se přitom návykovými látkami rozumějí omamné látky uvedené v přílohách č. 1 až 7 tohoto zákona, přičemž konopí (*cannabis*) je zařazeno

mezi omamnými látkami v příloze č. 3, zatímco tetrahydrokanabinol (THC) a jeho varianty mezi psychotropními látkami v příloze č. 5. Podle § 24 tohoto zákona se zároveň zakazuje pěstovat druhy a odrůdy rostliny konopí (rod Cannabis), které mohou obsahovat více než 0,3 % látek ze skupiny tetrahydrokanabinolů (THC). V posuzovaném případě bylo na základě provedeného dokazování zjištěno, že inkriminované rostliny konopí pěstované na předmětném pozemku obsahovaly více než 0,3 % takových látek.

K námitkám dovolatelů však bylo především třeba posoudit otázku, zda jejich jednání spočívající ve vypěstování rostlin Cannabis sativa, z nichž bylo podle rozsudku soudu prvního stupně možno získat suchou využitelnou hmotu obsahující zde uvedené přibližné množství čisté psychoaktivní látky THC (viz výrok rozsudku již citovaný shora), je zároveň neoprávněnou výrobou některé z látek uvedených v ustanovení § 187 odst. 1 tr. zák.

Pod pojmem „neoprávněně vyrobí“ podle § 187 odst. 1 tr. zák. je třeba rozumět proces, při kterém dochází k získání některé z látek uvedených v tomto ustanovení a pro nějž je zpravidla charakteristické to, že v jeho rámci se upravují použité komponenty (např. čištěním), ale dochází též k jejich další přeměně v jiné takové látky. Podle dosavadní judikatury (viz usnesení Nejvyššího soudu ze dne 6. 11. 2003, sp. zn. [5 Tdo 1238/2003](#) se za výrobu omamné nebo psychotropní látky ve smyslu § 187 odst. 1 tr. zák. považuje jakékoliv zhotovení nebo vytvoření takové látky (kromě pěstování určitých rostlin), a to bez ohledu na chemický či technologický postup a bez omezení jen na určité způsoby, jimiž je taková látka získána. Nemusí jít nutně o proces, při němž vzniká výrobek, který je kvalitativně a kvantitativně zcela odlišný od vstupních komponentů.

S názorem, že za výrobu omamné nebo psychotropní látky nelze považovat pěstování určitých rostlin, se Nejvyšší soud ztotožňuje i v nyní projednávaném případě. Právní názor již vyslovený Nejvyšším soudem lze podepřít rovněž odkazem na Jednotnou úmluvu o omamných látkách z roku 1961, platnou i v České republice (viz též vyhlášku ministra zahraničních věcí č. 47/1965 Sb., o Jednotné úmluvě o omamných látkách). Podle čl. 1 odst. 1 písm. i) této Úmluvy se výrazem „pěstování“ označuje pěstování opiového máku, keře koka a rostliny konopí. V ustanoveních čl. 1 odst. 1 písm. n) a t) téže Úmluvy se dále rozlišuje mezi výrazy „výroba“ a „produkce“, přičemž výraz „výroba“ označuje všechny procesy, kromě produkce, jež umožňují získání omamných látek, a zahrnuje rovněž čištění a přeměnu těchto látek v jiné drogy. „Produkce“ pak znamená proces, který spočívá v získávání opia, listů koka, konopí a konopné pryskyřice z rostlin, které obsahují tyto plody.

Své závěry proto Nejvyšší soud shrnul tak, že samotné pěstování rostliny konopí (rod Cannabis), kterou zvláštní zákon považuje za omamnou látku ve smyslu § 195 odst. 1 tr. zák., nelze zároveň ztotožňovat s pojmem „výroba“ omamné nebo psychotropní látky podle § 187 tr. zák. Tak by tomu mohlo být jedině v případech, pokud by rostlina konopí byla sklizena a následně došlo k jejímu neoprávněnému zpracování v procesu, v němž by jako vstupní komponent byla dále upravována, a to buď do stavu způsobilého již ke spotřebě (marihuana), anebo k získání psychotropní látky tetrahydrokanabinolu (THC). Poněvadž zákon požaduje, aby pachatel takovou látku vyrobil, bylo by možno případy, když jednání pachatele sice směřovalo k uskutečnění výroby, avšak k její realizaci z určitých důvodů nedošlo, podle okolností posuzovat jako pokus (§ 8 odst. 1 tr. zák.), eventuálně přípravu (§ 7 odst. 1 tr. zák.) výše uvedeného trestného činu.

Jsou-li zásady uvedené v předcházejících odstavcích aplikovány na nyní posuzovaný případ, je třeba dovolatelům přisvědčit v tom, že pěstování rostliny konopí setého (Cannabis sativa) není samo o sobě výrobou omamné látky podle § 187 odst. 1 tr. zák. Zároveň je zřejmé, že předmětný skutek v podobě, jak byl zjištěn soudem prvního stupně a popsán ve výroku jeho rozsudku, nebylo možno po právní stránce kvalifikovat jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák. Nedostatek naplnění pojmu „výroba“ se soud prvního stupně pokusil v odůvodnění svého rozhodnutí překlenout úvahou, že výrazem „pěstovali“ je

přítom myšlena „veškerá činnost podporující růst uvedených rostlin a směřující k jejich zdárnému vývoji“ a že tuto činnost lze zahrnout pod pojem výroby omamných a psychotropních látek ve smyslu trestního zákona. Soud prvního stupně však blíže neuvedl, jaká konkrétní činnost nad rámec pěstování konopí byla obviněným vlastně prokázána, aby bylo zjevné, že k naplnění zákonného znaku „vyrobí“ skutečně došlo. Odvolací soud do svých právních úvah navíc zahrnul zjištění, že obvinění nejen pěstovali konopí seté, ale také sušili a sušenou drť uskladňovali v různých pytlích a nádobách, a že tedy již šlo o určitý cílený proces podřaditelný pod pojem „výroba“ podle § 187 odst. 1 tr. zák. Ačkoliv odvolací soud v napadeném rozhodnutí vyjmenoval důkazy, z nichž měly výše uvedené skutkové okolnosti vyplývat, sám ve věci tyto (ani jiné) důkazy neprovedl (srov. § 263 odst. 7 tr. ř.).

Za shora konstatovaného stavu věci proto Nejvyšší soud dovedl, že napadené usnesení odvolacího soudu i jemu předcházející rozsudek soudu prvního stupně trpí hmotně právními vadami předpokládanými v ustanovení § 265b odst. 1 písm. g) tr. ř., neboť rozhodnutí soudů spočívají na nesprávném právním posouzení skutku, jak oba dovolatelé správně namítají. Zmiňované nedostatky rozsudku soudu prvního stupně byly přitom závažným pochybením, které měl odstranit již odvolací soud. Ten však zamítl podaná odvolání jako nedůvodná. Tato vada pak odpovídá důvodu dovolání podle § 265b odst. 1 písm. l) tr. ř., který uplatnil obviněný M. M.

V další části odůvodnění pak Nejvyšší soud uvedl, proč považoval dovolání obviněné H. T. za opodstatněné i z hlediska dovolacího důvodu podle § 265b odst. 1 písm. k) tr. ř.

V důsledku zjištěných vad Nejvyšší soud poté z podnětu podaných dovolání obviněných M. M. a H. T. podle § 265k odst. 1 tr. ř. zrušil napadené usnesení Krajského soudu v Hradci Králové, zároveň zrušil také další rozhodnutí na zrušené usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Podle § 265l odst. 1 tr. ř. pak věc vrátil tomuto soudu, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Věc se tak vrací do stadia, kdy Krajský soud v Hradci Králové bude muset znovu rozhodnout o podaných odvoláních. V novém řízení napraví vady rozsudku soudu prvního stupně shora naznačeným způsobem. K vyřešení otázky, zda obvinění vyrobili omamnou látku ve smyslu § 187 tr. zák., bude nezbytné, aby odvolací soud před svým rozhodnutím o odvoláních doplnil dokazování v nezbytném rozsahu, a to ke zjištění, jakým způsobem obvinění dále konkrétně nakládali s pěstovanou rostlinou konopí (*Cannabis sativa*) a zda se případně již jednalo o proces, který by bylo možno považovat za výrobu omamné látky, anebo zda šlo alespoň o činnost, jež k takové výrobě - vzhledem k jejímu dovedení do určité fáze (stadia) - směřovala. Odvolací soud je ovšem v tomto směru pro další řízení vázán právním názorem, který k daným otázkám ve svém rozhodnutí v této věci vyslovil Nejvyšší soud (§ 265s odst. 1 tr. ř.). Pokud by odvolací soud po doplnění skutkových zjištění dospěl k závěru, že předmětný skutek lze přesto právně posoudit jako trestný čin nedovolené výroby a držení omamných a psychotropních látek a jedů podle § 187 odst. 1, odst. 2 písm. a) tr. zák., popřípadě jeho pokus podle § 8 odst. 1 tr. zák. nebo přípravu podle § 7 odst. 1 tr. zák., musel by po zrušení rozsudku soudu prvního stupně skutek nově popsat (formulovat) s uvedením takového způsobu jednání obviněných, jenž by zahrnoval všechny nezbytné zákonné znaky příslušné skutkové podstaty, neboť dosavadní popis skutku v rozsudku soudu prvního stupně neodpovídá použité právní kvalifikaci. Vzhledem k tomu, že nelze předjímat, k jakým skutkovým závěrům odvolací soud dospěje na základě jím doplněného dokazování, nelze ani vyloučit, že tento soud bude muset uvažovat i o jiném právním posouzení skutku. Je nutno připomenout, že rostlina konopí (rod *Canabis*) je sama o sobě omamnou látkou zařazenou do Seznamu IV Přílohy č. 3 zák. č. 167/1998 Sb. ve znění pozdějších předpisů, jejíž pěstování se podle § 24 písm. a) tohoto zákona zakazuje. Proto její neoprávněné pěstování pro potřebu jiného lze pokládat za opatření omamné látky pro jiného ve smyslu ustanovení § 187 odst. 1 tr. zák. a v případě jejího pěstování pro vlastní potřebu v množství větším než malém přichází do úvahy posouzení takového jednání podle ustanovení § 187a tr. zák.